Εφημερίδα : «Η Βραδυνή»
Κριτική Θεάτρου : Μαρίκα Θωμαδάκη
«Θεατρική Σκηνή»
Ζαν-Πωλ Σαρτρ : **«Κεκλεισμένων των θυρών»**
Μετάφραση : Γρηγόρης Γρηγορίου
Σκηνοθεσία : Αντώνης Αντωνίου
Σκηνικά-κοστούμια : Αντώνης Χαλκιάς
Μουσική επιμέλεια : Πάνος Φουρτούνας
Ερμηνεύουν : Αντώνης Αντωνίου, Νατάσα Ασίκη, Γεωργία Ζώη, Φίλης Σένα.

Στο « Κεκλεισμένων των θυρών» ο φιλόσοφος Σαρτρ αποκαλύπτει με θεατρικό τρόπο τις άδηλες παραμέτρους που στοιχειοθετούν ένα ορισμένο σύμπαν με επίκεντρο την ύπαρξη. Έτσι, τα οντολογικά δεδομένα που απασχολούν το 'σύστημα' του υπαρξισμού εικονοποιούνται και, χάρη στην εξέχουσα σκηνικότητα του συγκεκριμένου έργου, αναπτύσσουν ένα γόνιμο διάλογο με την εν ενεργεία σκέψη γύρω από την παθολογία της αυτοπάθειας του πολιτισμού. Ο Ζαν-Πωλ Σαρτρ καταθέτει στον μικρόκοσμο που δημιουργεί, την εναγώνια πάλη του ανθρώπου να υποστασιοποιήσει το διαιώνιο παιχνίδι ρόλων στις ρωγμές του Νοείν και του Είναι.

Εν ολίγοις και στο «Κεκλεισμένων των θυρών» ο Σαρτρ ξαναφέρνει το λάιτ μοτίφ των φιλοσοφικοπολιτικών του αναζητήσεων δηλαδή την έννοια του αιτίου σε συνάρτηση με το αιτιατό σε πλαίσιο νομοτέλειας. Δι' αυτής αναδεικνύεται η βούληση ως αρχή του αδήριτου αλλά και ως μία τουλάχιστον παγιωμένη μορφή της αυτοδιαθέσεως του ανθρώπου.

Ο Αντώνης Αντωνίου καταπιάνεται σοβαρά με το κείμενο του Σαρτρ στην πολύ φροντισμένη μετάφραση του Γρηγόρη Γρηγορίου κατορθώνοντας να αποτάξει τις δυνάμεις της 'κολάσεως' και του δέους, που μπορεί να προκαλέσει ένα αναποφάσιστο ανέβασμα του έργου. Ο σκηνοθέτης της «Θεατρικής Σκηνής» ξέρει από την αρχή πολύ καλά τί θέλει και, ορμώμενος από την ανάγκη του να δείξει, αν είναι δυνατόν, όλο το υπαρξιακό εύρος του έργου, κατασκευάζει με προσοχή ένα-ένα τα γρανάζια της σκηνικής μηχανής. Ο κ. Αντωνίου συλλαμβάνει έναν καθόλα λογικό κόσμο, συγκροτημένο και τακτοποιημένο. Οι ήρωες του Σαρτρ εκφράζουν ιδεολογήματα στις υπηρεσίες ενός βασικού νοήματος, εκείνου της μη αναστρεψιμότητας των δεδομένων της αρχικής συλλήψεως. Η σκηνοθεσία του Αντώνη Αντωνίου φωτίζει το μακάβριο με το ψυχρό φως ενός φάσματος θανάτου με επεκτατικές ικανότητες. Κατ' αυτό τον τρόπο ο θεατής εμβαπτίζεται στο κολαστήριο ενός εξωσκηνικού επέκεινα, το οποίο δημιουργεί κατά την παράσταση πολλαπλές δυναμικές ενός εν ενεργεία υπαινιγμού. Εξάλλου, η πόρτα στο βάθος της σκηνής αποτελεί κατ' εξοχήν σημειακό σύστημα της υπερβατικότητας και της διαχωριστικής γραμμής ανάμεσα σε δύο χώρους εντός των οποίων παγιώνεται, ούτως ή άλλως, το αναπόδραστον. Αυτή είναι άλλωστε η σκηνογραφική γραμμή την οποία ακολουθεί και ο σκηνογράφος Αντώνης Χαλκιάς.

Ομοίως, στο σύστημα των προσώπων, το Γκαρσόνι, (ή ο πορτιέρης) αποτελεί σημείο μετασχηματιστικής λειτουργίας του χώρου που βλέπει ο θεατής αλλά και του χώρου εκείνου που βρίσκεται αλλού, στον κόσμο των ζωντανών, οι οποίοι έχουν ακόμα, όσο ζουν, την δυνατότητα διορθώσεως του λάθους. Ο Φίλης Σένα υποδύεται το Γκαρσόνι με ιδιαίτερη εκφορά των όρων συμμετοχής του στα παιχνίδια της υπάρξεως, ενώ σε μια πρώτη 'ανάγνωση' του ρόλου του ο θεατής τον ταυτίζει δυνητικώς με αυτή τούτη την ανάσα του θανάτου. Ο κ. Σένα κατορθώνει να δημιουργήσει εκείνη την 'εκλεκτή' γκριμάτσα του σασπένς σε κάθε φάση της εμφανίσεώς του.

Ως Γκαρσέν, ο Αντώνης Αντωνίου προχωρεί με προσεκτικούς βηματισμούς εντασσόμενος επίσης σε πλαίσιο εποπτείας του αιφνιδιασμού που δημιουργεί η περιπέτεια του εγκλεισμού του ήρωα που ενσαρκώνει. Ο Γκαρσέν του κ. Αντωνίου αναδίδει μια μικρή υποψία ενός 'μπλαζέ' στοιχείου ιδεοληψίας, η οποία καταλύει βαθμιαία το κοσμοείδωλο της βεβαιότητας και της κυριαρχίας. Μαζί με την Γεωργία Ζώη, στον ρόλο της Ινές, ο Αντώνης Αντωνίου δημιουργεί ντουέτο μιας ακαταπόνητης προσπάθειας διερμηνείας του προσωπικού μικροκόσμου και των απαραίτητων διαπλοκών που απλώνονται σαν παγίδες του Είναι και κυρίως σαν κολαστήρια της συνειδήσεως και του συνειδέναι. Η Γεωργία Ζώη υποστηρίζει με πάθος τα πάθη και τα παθήματα της Ινές δημιουργώντας χωροταξιακές εγγραφές της ηρωίδας σε επίπεδα θυματοποιήσεως της υπάρξεως από εξωγενείς παράγοντες. Ως εκ τούτου, οι άλλοι είναι το άλλοθι σε έναν κόσμο εντούτοις όπου 'ουδέν λάθος αναγνωρίζεται μετά την απομάκρυνση εκ του ταμείου'. Η κ. Ζώη παρασύρει τον θεατή σε μια σαγηνευτική λογική παραδοξολογία δικαιώνοντας έτσι την καλλιτεχνική αξία της φιλοσοφίας στο «Κεκλεισμένων των θυρών». Αντίθετα, με διαφορετικούς κώδικες ερμηνείας εκφράζει η Νατάσα Ασίκη την Εστέλλα ισχυροποιώντας τα όπλα της ηρωίδας χάρη στην σουρντίνα που υιοθετεί, μια σουρντίνα που καγχάζει και ενίοτε ωρύεται και ουρλιάζει. Η άψογη αυτή Εστέλλα της κ. Ασίκη είναι πιστεύω ένα ολοκλήρωμα υποκριτικής, από το οποίο πολλά θα είχαν να μάθουν, οι μαθητευόμενοι αλλά και πολλοί νέοι ηθοποιοί. Η κ. Ασίκη υποδύεται την Εστέλλα προσδίδοντάς της αρετές ανεξίτηλου ήθους και παίζοντας κυριολεκτικά με το εσωτερικό ψυχικό τοπίο σε διαρκή διάλογο με το εξωτερικό. Η πλούσια χρωματική κλίμακα που χρησιμοποιεί η ηθοποιός δημιουργεί ένα στέρεο υπόβαθρο ερμηνείας πάνω στο οποίο χτίζεται το δείγμα ανθρώπου, το οποίο γίνεται παράδειγμα και εν συνεχεία συμβολοποιεί την θεματική βάσει της οποίας συνελήφθη. Η Νατάσα Ασίκη, μέσα από την Εστέλλα, επισημαίνει την ώριμη υποκριτική και υπογραμμίζει την αρμονία μεταξύ λιτότητας και αφθονίας των κωδίκων ερμηνείας ενός θεατρικού προσώπου.

Εν κατακλείδι, η παράσταση του «Κεκλεισμένων των θυρών» στην «Θεατρική Σκηνή» κρίνεται ως μία από τις σημαντικότερες παραστάσεις του φετινού χειμώνα όχι μόνο επειδή το κείμενο του Σαρτρ καταλαμβάνει περίοπτη θέση στο παγκόσμιο ρεπερτόριο αλλά επειδή, κυρίως, οι ήρωες του έργου ερμηνεύονται χαρακτηριστικά ως δομές-ήθη ενός υπαρκτικού μύθου με προοπτικές μελέτης του ως θεατρικής παραβολής αυτού τούτου του θεατρικού παραδόξου.

Δημοσίευση: 2/12/2004